

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่องการจัดการขยะมูลฝอยตามหลักอิทธิบาท ๔ ของเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยคือ ๑) เพื่อศึกษาระดับการจัดการขยะมูลฝอยตามหลักอิทธิบาท ๔ ของเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่ ๒) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยตามหลักอิทธิบาท ๔ ของเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ๓) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยตามหลักอิทธิบาท ๔ ของเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่ ๔) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาในการนำหลักอิทธิบาท ๔ ไปใช้ในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่ซึ่ง ผู้วิจัยได้ใช้การวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) โดยใช้ระเบียบวิธีเชิงปริมาณ(Quantitative Research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการแจกแบบสอบถาม (Questionnaire) กับกลุ่มประชากรที่ได้กำหนดไว้ และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In - depth Interview) ประชาชนของเทศบาลตำบลบ้านเวียงมีจำนวนทั้งสิ้น จำนวน ๓๘๐ คนซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างตามระดับชั้นอย่างเป็นสัดส่วน (Proportional Multi - Stage Random Sampling) ทำการหากลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างตารางสำเร็จรูปของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) จึงหาขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยการเปรียบเทียบสัดส่วน โดยทำการสุ่มอย่างเป็นระบบ (systematic sampling) ด้วยวิธีการนับเรียงลำดับความถี่ และเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์เพื่อหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และทำการทดสอบสมมติฐานด้วยการทดสอบค่าที (t-test) และค่าเอฟ (F-test) ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Anova) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างจึงทดสอบความแตกต่างรายคู่ โดยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD) ในส่วนของข้อคำถามปลายเปิดที่แสดงปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะผู้วิจัยทำการจัดกลุ่มตามประเด็นที่กำหนดไว้ในแบบสอบถามปลายเปิดจากนั้นจะทำการวิเคราะห์โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) และข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้วิจัยทำการจัดกลุ่มข้อมูล (Data Grouping) สาระสำคัญของประเด็นการสัมภาษณ์จากนั้นทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis Technique)

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๑.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล

กลุ่มตัวอย่างของประชาชนส่วนใหญ่ที่ใช้ในการวิจัยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน ๒๐๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๗ อายุมากกว่า ๕๐ ปี จำนวน ๑๒๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๘ ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน ๓๐๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๐.๕ รายได้ต่อเดือน ๕,๐๐๐ - ๑๕,๐๐๐ จำนวน ๑๙๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๘ และอาชีพเกษตรกร จำนวน ๑๗๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๖

๕.๑.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการจัดการขยะมูลฝอยเชิงหลักอิทธิบาท ๔ ของเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการจัดการขยะมูลฝอยตามหลักอิทธิบาท ๔ ของเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.44, S.D. = 0.51$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นว่าการจัดการขยะมูลฝอยเชิงพุทธตามหลักอิทธิบาท ๔ ด้านฉันทะ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.52, S.D. = 0.55$) ด้านวิริยะ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.43, S.D. = 0.57$) ด้านจิตตะอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.52, S.D. = 0.55$) ส่วนด้านวิมังสาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.39, S.D. = 0.55$)

๑) ด้านฉันทะ พบว่าประชาชนมีความคิดเห็นต่อการจัดการขยะมูลฝอยตามหลักอิทธิบาท ๔ ของเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่ ด้านฉันทะ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.52, S.D. = 0.55$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าประชาชน มีความคิดเห็นว่าการจัดการขยะมูลฝอยตามหลักอิทธิบาท ๔ ด้านฉันทะอยู่ในระดับมากได้แก่ บุคลากรเจ้าหน้าที่เทศบาล ชอบแก้ไขปัญหาและควบคุมการทิ้งขยะมูลฝอยของชุมชน ($\bar{X} = 3.59, S.D. = 0.72$) รองลงมา เจ้าหน้าที่เทศบาลมีความพอใจในการเก็บกักขยะมูลฝอยในชุมชนของท่าน ($\bar{X} = 3.58, S.D. = 0.51$) และเจ้าหน้าที่เทศบาลของท่านมีความพอใจ ในการรวบรวมขยะมูลฝอยของชุมชน ($\bar{X} = 3.53, S.D. = 0.73$) ส่วนข้อที่อยู่ระดับปานกลาง ได้แก่ เจ้าหน้าที่เทศบาลมีความรักงานในการขนถ่าย ขนส่งขยะมูลฝอยต่างๆในชุมชน ($\bar{X} = 3.48, S.D. = 0.75$) รองลงมา เจ้าหน้าที่เทศบาลมีความพอใจในการกำจัดขยะมูลฝอยในชุมชน ($\bar{X} = 3.48, S.D. = 0.75$) และเจ้าหน้าที่เทศบาลมีความพอใจในหน้าที่ในการแปลงรูปขยะมูลฝอยในชุมชน ($\bar{X} = 3.43, S.D. = 0.58$)

๒) ด้านวิริยะ พบว่าจากตารางที่ ๔.๓ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการจัดการขยะมูลฝอยตามหลักอิทธิบาท ๔ ของเทศบาลบ้านเวียง อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่ ด้านวิริยะโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.43, S.D. = 0.57$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าประชาชนมีความคิดเห็นว่าการจัดการขยะมูลฝอยตามหลักอิทธิบาท ๔ ด้านวิริยะอยู่ในระดับมากได้แก่ บุคลากรเจ้าหน้าที่เทศบาลมีความเพียร สู้งาน ในการควบคุมการทิ้งขยะมูลฝอยในชุมชน ($\bar{X} = 3.50, S.D. = 0.71$) ส่วนระดับปานกลางได้แก่ เจ้าหน้าที่เทศบาลมีความเพียรสู้งานในการกำจัดขยะมูลฝอยของชุมชน ($\bar{X} = 3.49, S.D. = 0.56$) รองลงมา เจ้าหน้าที่เทศบาลมีความเพียร สู้งานในการขนถ่ายขนส่งขยะมูลฝอย ($\bar{X} = 3.48, S.D. = 0.74$) เจ้าหน้าที่เทศบาลมีความเพียร สู้งานในการเก็บกักขยะมูลฝอยของชุมชน ($\bar{X} = 3.42, S.D. = 0.73$) เจ้าหน้าที่เทศบาลมีความเพียร สู้งานใน

การรวบรวมขยะมูลฝอยในชุมชน ($\bar{X} = 3.41, S.D. = 0.74$) และเจ้าหน้าที่เทศบาลมีความเพียร
 สู้งานในการแปลงรูปขยะมูลฝอยของชุมชน ($\bar{X} = 3.30, S.D. = 0.80$)

๓) ด้านจิตตะ พบว่าจากตารางที่ ๔.๓ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็น
 ต่อการจัดการขยะมูลฝอยตามหลักอิทธิบาท ๔ ของเทศบาลบ้านเวียง อำเภอร่องขวาง
 จังหวัดแพร่ ด้านจิตตะโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง($\bar{X} = 3.43, S.D. = 0.55$)เมื่อพิจารณา
 รายข้อพบว่าประชาชนมีความคิดเห็นว่าการจัดการขยะมูลฝอยตามหลักอิทธิบาท ๔ ด้านจิตตะ
 อยู่ระดับมากได้แก่ บุคลากรเจ้าหน้าที่เทศบาลมีความใส่ใจงานต่อการควบคุมการทิ้งขยะมูลฝอย
 ในชุมชน ($\bar{X} = 3.50, S.D. = 0.74$) ส่วนระดับปานกลางได้แก่ เจ้าหน้าที่เทศบาลมีความเอาใจ
 ใส่งานในการกำจัดขยะมูลฝอยในชุมชน ($\bar{X} = 3.47, S.D. = 0.71$) รองลงมา เจ้าหน้าที่เทศบาล
 มีความอุทิศตัวต่อการขนถ่ายขนส่งขยะมูลฝอย ($\bar{X} = 3.45, S.D. = 0.72$) เจ้าหน้าที่เทศบาลมี
 ความจดจ่อในการรวบรวมขยะมูลฝอยของชุมชน ($\bar{X} = 3.43, S.D. = 0.76$) เจ้าหน้าที่เทศบาลมี
 ความใส่ใจงานในการเก็บกักขยะของชุมชน ($\bar{X} = 3.41, S.D. = 0.70$) และเจ้าหน้าที่เทศบาลมี
 ความใส่ใจงานต่อการแปลงรูปขยะมูลฝอยในชุมชน ($\bar{X} = 3.33, S.D. = 0.74$)

๔) ด้านวิมังสา พบว่าจากตารางที่ ๔.๓ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการ
 จัดการขยะมูลฝอยตามหลักอิทธิบาท ๔ ของเทศบาลบ้านเวียง อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่ ด้าน
 วิมังสา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.33, S.D. = 0.58$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า
 ประชาชนมีความคิดเห็นว่าการจัดการขยะมูลฝอยตามหลักอิทธิบาท ๔ ด้านวิมังสาอยู่ในระดับ
 ปานกลาง ทุกข้อคำถาม ดังนี้ บุคลากรเจ้าหน้าที่เทศบาลมีการไตร่ตรองในแก้ไขปัญหาการควบคุม
 การทิ้งขยะมูลฝอยในชุมชน ($\bar{X} = 3.42, S.D. = 0.71$) เจ้าหน้าที่เทศบาลมีการพิสูจน์ในการเก็บกัก
 ขยะมูลฝอยของชุมชน ($\bar{X} = 3.36, S.D. = 0.73$) เจ้าหน้าที่เทศบาลมีการไตร่ตรองในการรวบรวม
 ขยะมูลฝอยของชุมชน ($\bar{X} = 3.42, S.D. = 0.72$) เจ้าหน้าที่เทศบาลมีการตรวจตราในการขนถ่าย
 ขนส่งขยะมูลฝอยในชุมชน ($\bar{X} = 3.38, S.D. = 0.75$) เจ้าหน้าที่เทศบาลของท่านมีการปรับปรุงแก้ไข
 การแปลงรูปขยะมูลฝอยของชุมชน ($\bar{X} = 3.38, S.D. = 0.76$) เจ้าหน้าที่เทศบาลของท่านมีการพิสูจน์
 ตรวจตรา และปรับปรุงแก้ไขการกำจัดขยะมูลฝอยของเทศบาล ($\bar{X} = 3.38, S.D. = 0.75$)

๕.๑.๓ ผลเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชากรต่อการจัดการขยะมูลฝอย ตามหลักอิทธิบาท ๔ ของเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่

จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนการจัดการขยะมูลฝอยตามหลัก
 อิทธิบาท ๔ ของเทศบาลบ้านเวียง อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่ จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับ
 การศึกษา รายได้ต่อเดือนและอาชีพ ตลอดจนถึงทักษะและประสบการณ์ชีวิตของประชาชน ซึ่งมี
 รายละเอียดดังแสดงในตาราง ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ ๑ ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการขยะมูล
 ฝอยตามหลักอิทธิบาท ๔ ของเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่ โดยรวม
 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้เมื่อพิจารณา
 รายด้านพบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการขยะมูลฝอยตามหลักอิทธิบาท

๔ ของเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่ ในด้านฉันทะ วิริยะ จิตตะและวิมังสาไม่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ ๒ ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการขยะมูลฝอยตามหลักอิทธิบาท ๔ ของเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ประชาชนที่มี อายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการขยะมูลฝอยตามหลักอิทธิบาท ๔ ของเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่ ในด้านฉันทะแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนด้านวิริยะ ด้านจิตตะ ด้านวิมังสา ประชาชนที่มี อายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการขยะมูลฝอยตามหลักอิทธิบาท ๔ ของเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่ ซึ่งไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ ๓ ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการขยะมูลฝอยตามหลักอิทธิบาท ๔ ของเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่ โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ ๔ ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการขยะมูลฝอยตามหลักอิทธิบาท ๔ ของเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่ โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ ๕ ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการขยะมูลฝอยตามหลักอิทธิบาท ๔ ของเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่ โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

๕.๑.๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

จากการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยตามหลักอิทธิบาท ๔ ของเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่ ผู้วิจัยสรุปได้ดังนี้

๑) ด้านฉันทะ

ปัญหาอุปสรรค

ประชากรของเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในด้านฉันทะเจ้าหน้าที่หน้าบ้านขาดความละเอียดในการเก็บขยะเนื่องจากยังมีขยะตกอยู่ตามพื้นจำนวน ๒ คน เจ้าหน้าที่ขาดการสนใจในการจัดการขยะจำนวน ๒ คน เจ้าหน้าที่บ้างท่านที่ไม่มีส่วนรับผิดชอบก็ไม่ให้ความร่วมมือจำนวน ๒ คน เจ้าหน้าที่ดำเนินการไม่ชัดเจนไม่ต่อเนื่องจำนวน ๒ คน

ข้อเสนอแนะ

ประชากรของเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในด้านฉันทะอยากให้เจ้าหน้าที่ที่มีความละเอียดในการเก็บขยะมากกว่านี้

จำนวน ๒ คนต้องหาคนที่รักงานจริงๆ ๒ คน ให้ผู้บริหารคุยกับหน่วยงานให้ช่วยเหลือกัน ไม่ว่าจะเป็นหน้าที่ของตนหรือไม่ ๒ คน และควรจัดทำให้เป็นนโยบาย ๒ คน

๒) ด้านวิริยะ

ปัญหาอุปสรรค

ประชากรของเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องขาว จังหวัดแพร่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในด้านวิริยะเจ้าหน้าที่ขาดความเพียรในการให้ความรู้แก่ประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยจำนวน ๑๐ คน รองลงมาเนื่องจากทางเทศบาลได้มีโครงการรับซื้อขยะในชุมชน แต่ขาดการประชาสัมพันธ์ที่ทั่วถึงทำให้ชาวบ้านไม่ทราบถึงวันเวลาในการมารับซื้อขยะของเทศบาลจำนวน ๘ คน เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานไม่ค่อยทำจริงจำนวน ๒ คน และพนักงานบางคนก็เก็บเพื่อเห็นเสร็จเป็นวันๆจำนวน ๑ คน

ข้อเสนอแนะ

ประชากรของเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องขาว จังหวัดแพร่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในด้านวิริยะเจ้าหน้าที่ควรมีความพากเพียร ทุ่มเทและเข้าถึงประชาชนเพื่ออธิบายให้เข้าใจต่อการจัดการขยะมูลฝอยมากกว่านี้จำนวน ๑๐ คน รองลงมาอยากให้เทศบาลมีการประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึงกว่านี้และควรประชาสัมพันธ์ล่วงหน้าสัก ๑ - ๒ วันจำนวน ๘ คน คนที่ปฏิบัติงานก็ต้องทำจริงๆจำนวน ๒ คน ให้หัวหน้างานอธิบายให้พนักงานเห็นความสำคัญของงานจำนวน ๑ คน

๓) ด้านจิตตะ

ปัญหาอุปสรรค

ประชากรของเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องขาว จังหวัดแพร่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในด้านจิตตะเจ้าหน้าที่ขาดการเอาใจใส่ในการให้ความรู้แก่ประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยและมลพิษต่างๆ จำนวน ๑๐ คน รองลงมาประชาชนส่วนหนึ่งยังขาดจิตสำนึกในการทิ้งขยะจำนวน ๕ คน เจ้าหน้าที่ที่มีความใส่ใจงานจริงแต่ไม่ค่อยทำกันจำนวน ๒ คน และเจ้าหน้าที่ขาดการควบคุมดูแลจำนวน ๒ คน

ข้อเสนอแนะ

ประชากรของเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องขาว จังหวัดแพร่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในด้านจิตตะให้ทางเทศบาลมีการจัดอบรมให้ความรู้ในการจัดการขยะแก่ประชาชนให้ทั่วถึงจำนวน ๑๐ คน รองลงมาให้ทางเทศบาลปลูกฝังจิตสำนึกของประชาชนโดยการประชาสัมพันธ์และอบรมอย่างสม่ำเสมอจำนวน ๕ คน ต้องมีการใส่ใจจริงๆจำนวน ๒ คน และควรจัดการประเมิณผลให้เป็นรูปธรรมมากขึ้นจำนวน ๒ คน

๔) ด้านวิม้งสา

ปัญหาอุปสรรค

ประชากรของเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องขาว จังหวัดแพร่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในด้านวิม้งสาปัญหาจากการที่ไม่มีถึงขยะตามท้องถนนทำให้แขกที่มาเยือนในชุมชนหรือเด็กที่ทานขนมตามถนนหนทางไม่สามารถหาที่ทิ้งขยะได้ทำให้ต้องทิ้งตามถนนหนทางจำนวน ๖ คน รองลงมาชาวบ้านไม่เห็นคุณค่าของขยะในการนำกลับมาใช้ใหม่จำนวน ๔ คน เยาวชนขาดจิตสำนึกในการทิ้งขยะจำนวน ๒ คน คนทำงานด้วยปัญญาไม่ค่อยทำกันมากจำนวน ๒ คน และด้านการแปรรูปขยะยังไม่ชัดเจนและต่อเนื่องจำนวน ๒ คน

ข้อเสนอแนะ

ประชากรของเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องขาว จังหวัดแพร่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในด้านวิม้งสาอยากให้ทางเทศบาลนำถังขยะมาไว้เป็นจุดๆ เช่น บริเวณใกล้ตลาด โรงเรียนและจุดสำคัญของชุมชนจำนวน ๖ คน รองลงมาอยากให้ทางเทศบาลจัดทำโครงการประกวดสิ่งประดิษฐ์ที่ทำมาจากขยะรีไซเคิลปีละ ๑ ครั้งหรือมากกว่านั้นเพื่อเพิ่มมูลค่าขยะและให้ชาวบ้านเห็นคุณค่าของขยะมากยิ่งขึ้นจำนวน ๔ คน เทศบาลควรให้ความสำคัญกับเยาวชนโดยการปลูกฝังจิตสำนึกในการทิ้งขยะให้เป็นที่ที่เป็นทางจำนวน ๒ คน คนที่ทำงานต้องทำงานด้วยปัญญาจำนวน ๒ คน และควรมีนโยบายในการซื้อขยะรีไซเคิลที่ชัดเจนเป็นรูปธรรมและทำอย่างต่อเนื่อง อย่างจริงจังจึงจะเกิดผลดีจำนวน ๒ คน

๕.๑.๕ แนวทางในการเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยตามหลักอิทธิบาท ๔ ของเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องขาว จังหวัดแพร่

จากการวิจัยเชิงคุณภาพ เกี่ยวกับแนวทางในการจัดการขยะมูลฝอยตามหลักอิทธิบาท ๔ ของเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องขาว จังหวัดแพร่จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

๑. ด้านฉันทะ พบว่า เจ้าหน้าที่ที่มีความรัก ความเพียร และความมุ่งมั่น ในการทำหน้าที่ของตนเองเพื่อที่จะลดปัญหาขยะมูลฝอยให้ลดลง และได้ส่งเสริมให้ความรู้กับประชาชนเกี่ยวกับการทิ้งขยะให้ถูกวิธี เช่น รู้จักคัดแยกขยะมูลฝอยในครัวเรือนให้สามารถนำมารีไซเคิลหรือขยะที่ขายได้ เพราะขยะเหล่านี้สามารถย้อนกลับมาเป็นรายได้ให้กับประชาชน

๒. ด้านวิริยะ พบว่า เจ้าหน้าที่เทศบาลมีความเพียรความมุ่งมั่นที่จะจัดการปัญหาขยะมูลฝอยเป็นอย่างมากเพราะพบว่ามีปัญหาในสถานที่กำจัดขยะซึ่งไม่มีพื้นที่มากพอที่จะรองรับขยะจำนวนมากได้จึงมีการกระตุ้นและส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ในการคัดแยกขยะตั้งแต่ในครัวเรือนก่อนทิ้งแต่บางครัวเรือนยังไม่ให้ความสำคัญและเอาใจใส่ในการคัดแยกขยะในครัวเรือนก่อนทิ้งซึ่งคิดว่าขยะเป็นของสกปรกเหม็นไม่กล้าที่จะคัดแยกหรือทำความสะอาดจึงส่งผลให้ส่งผลกระทบต่อขยะล้นถัง

๓. ด้านจิตตะ พบว่า เจ้าหน้าที่มีความเอาใจใส่และรับผิดชอบต่อการปัญหาขยะอย่างมากที่สุดโดยการกระตุ้นให้ประชาชนได้มีความรู้โดยการประชาสัมพันธ์จากหอกระจายเสียงของเทศบาลและมีการกระจายข่าวทุกหมู่บ้านอย่างต่อเนื่องและยังมีการส่งเสริมให้ประชาชน

ได้มีกิจกรรมในการส่งเสริมการสร้างรายได้จึงทำให้เห็นว่าทางเทศบาลได้ให้ความสำคัญกับภาคประชาชนเป็นอย่างมากเพราะเมื่อประชาชนมีปัญหาหรือข้อเสนอแนะของชาวบ้านที่นำมาเสนอก็จะนำมาปรับปรุงแก้ไขโดยเร่งด่วนอยู่เสมอเพื่อที่จะต้องการให้ตำบลบ้านเวียงน่าอยู่ ประชาชนมีสุขภาพดีอย่างยั่งยืนแต่ประชาชนบางส่วนขาดการเอาใจใส่ดูแลขยะของตนโดยคิดว่าขยะก็คือขยะคือสิ่งสกปรกไม่ยากจับหรือสัมผัสจึงทำให้การจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

๔. ด้านวิม้งสา พบว่า เทศบาลได้มีการจัดทำประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ประชาชนในการคัดแยกขยะในครัวเรือนและพร้อมทั้งไม่ให้มีถังขยะตามถนนหรือที่สาธารณะเนื่องจากป้องกันมิให้มีขยะล้นถังและลดปริมาณขยะแต่ตัวของประชาชนเองที่กลับไม่ใส่ใจที่จะเข้าอบรมเนื่องจากบางครั้งก็ติดหน้าที่การงานของตนประชาชนบางส่วนมีความคิดเห็นต่อโครงการคัดแยกโดยคิดว่าดีเพราะตอนนี้ทางเทศบาลได้ทำโครงการในการคัดแยกขยะทำให้เราได้มีการคัดแยกทำให้มีการแบ่งแยกประเภทอย่างชัดเจนทำให้ลดปริมาณของขยะลงแต่อยากให้ทางเทศบาลมีการประชาสัมพันธ์ให้กับประชาชนให้รับทราบให้มากกว่านี้พร้อมยังต้องปฏิบัติและให้หน่วยงานจัดทำเป็นตัวอย่างเพื่อความสะดวกต่อการพัฒนาการจัดการขยะ

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง การจัดการขยะมูลฝอยตามหลักอิทธิบาท ๔ ของเทศบาลบ้านเวียง อำเภอร่องกว้าง จังหวัดแพร่ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการจัดการขยะมูลฝอยตามหลักอิทธิบาท ๔ ของเทศบาลบ้านเวียง อำเภอร่องกว้าง จังหวัดแพร่โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.44, S.D. = 0.51$) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารได้บริหารของเทศบาลตำบลในเขตของตัวเองให้เป็นไปตามนโยบายการบริหารราชการของสำนักงานเทศบาลตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีและข้อบังคับต่างๆได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีไว้ ๖ ประการโดยเฉพาะผู้บังคับบัญชาได้นำนโยบาย แผนปฏิบัติราชการของสำนักงานเทศบาลจัดการขยะมูลฝอยเชิงพุทธตามหลักอิทธิบาท ๔ ของเทศบาลบ้านเวียง อำเภอร่องกว้าง จังหวัดแพร่ โดยมีการนำหลักการบริหารตามหลักอิทธิบาท ๔ มาปรับเปลี่ยนกระบวนการให้ทันสมัยมากยิ่งขึ้น เพื่อให้ทันกับสถานการณ์ปัจจุบันเมื่อพิจารณาหลักอิทธิบาท ๔ ผลการวิจัยทั้ง ๔ ด้าน สามารถอภิปรายประเด็นที่น่าสนใจดังนี้

๑) ด้านฉันทะ ผลการวิจัยพบว่า การจัดการขยะมูลฝอยตามหลักอิทธิบาท ๔ ของเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องกว้าง จังหวัดแพร่ในด้านฉันทะ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะประเด็นข้อที่บุคลากรเจ้าหน้าที่เทศบาลชอบแก้ไขปัญหาค้นคว้าและควบคุมการทิ้งขยะมูลฝอยของชุมชนมาใช้ในการจัดการขยะมูลฝอยตามหลักอิทธิบาท ๔ ของเทศบาลบ้านเวียง อำเภอร่องกว้าง จังหวัดแพร่ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.59, S.D. = 0.72$) อยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าบุคลากรเจ้าหน้าที่ของเทศบาลระดับผู้นำให้ความสำคัญกับนโยบายของเทศบาลและมีความคิดในการนำนโยบาย แผนปฏิบัติราชการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีและข้อบังคับต่างๆ มาใช้ในการบริหารองค์กร ทั้งนี้หลักอิทธิบาท ๔ เป็นเรื่องของกรรมมีใจรัก พอใจจะทำสิ่งนั้น

และทำด้วยใจรัก ต้องการทำให้เป็นผลสำเร็จอย่างดีแห่งกิจหรืองานที่ทำ มิใช่สักว่าทำพอให้เสร็จๆ หรือเพียงเพราะอยากได้รางวัลหรือผลกำไร นอกจากนี้ผู้บริหารยังมีความคิดเห็นในการบริหารตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.๒๕๔๒ ได้กล่าวถึงหลักฉันทะ ว่า พอใจจะทำสิ่งนั้นและทำด้วยใจรัก ต้องการทำให้เป็นผลสำเร็จอย่างดีแห่งกิจหรืองานที่ทำ มิใช่สักว่าทำพอให้เสร็จๆหรือเพียงเพราะอยากได้รางวัลหรือผลกำไร โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้ ความพึงพอใจในหน้าที่การงานมิใช่ว่าจะทำงานเพื่อหวังผลตอบแทน สอดคล้องกับนักวิชาการได้กล่าวถึงการทำงานของเทศบาลให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติ โดยทำให้เทศบาลผู้อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนในชีวิตประจำวันมีความรับผิดชอบตามตำแหน่งและพอใจจะทำสิ่งนั้นและทำด้วยใจรัก ต้องการทำให้เป็นผลสำเร็จอย่างดีแห่งกิจหรืองานที่ทำ ด้วยความสุจริต ยุติธรรม และความเสียสละอย่างสมเกียรติ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ **ฉวีวรรณ ชินอรุณชัย** ได้ศึกษาเรื่อง ขยะมูลฝอยในกรุงเทพมหานคร พบว่า กรุงเทพมหานครมีอัตราการเพิ่มของขยะมูลฝอยและการเปลี่ยนแปลงลักษณะของขยะมูลฝอยที่สูงขึ้นจึงทำให้เกิดปัญหาในการจัดการขยะมูลฝอยที่มีปริมาณมากขึ้น และทำให้วิธีการในการจัดการขยะมูลฝอยมีความยุ่งยากซับซ้อนมากขึ้นซึ่งวิธีในการจัดการขยะมูลฝอยของกรุงเทพมหานครมีหลายวิธีเช่น การฝังกลบ การหมักทำปุ๋ย และการเผา แต่ละวิธีมีข้อดีและข้อเสีย และเป็นการแก้ไขปัญหที่ปลายเหตุจึงต้องหาวิธีแก้ไขที่ต้นเหตุ คือ การลดการเกิดขยะที่แหล่งกำเนิด การนำวัสดุที่ใช้แล้วกลับมาใช้ซ้ำส่วนวัสดุที่เป็นวัตถุดิบที่ก่อให้เกิดขยะไม่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ นำไปกำจัดโดยการฝังกลบหรือเผาซึ่งถือเป็นขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการจัดการขยะมูลฝอย ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ **สมศักดิ์ จันทวัฒนา และคณะ** ได้ศึกษา การจัดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการทิ้งขยะในครัวเรือน “กรณีศึกษาหมู่บ้านอาคเนย์นิเวศน์” ในเขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ประชากรในหมู่บ้านอาคเนย์นิเวศน์มีความรู้ความเข้าใจในประเภทและการแยกขยะมูลฝอยมากขึ้นอีกทั้งจากการประเมินและการวัดปริมาณขยะที่เกิดขึ้นจริงที่กรุงเทพมหานครจัดเก็บจากหมู่บ้านอาคเนย์นิเวศน์มีน้ำหนักลดลงเฉลี่ยร้อยละ ๑๕-๒๐ แสดงว่าพฤติกรรมกาทิ้งขยะของประชาชนเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงหลังจากการติดตามอย่างต่อเนื่องประชากรในหมู่บ้านให้ความสนใจและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี จะเห็นได้ว่าการจัดการเป็นสิ่งสำคัญและมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกาแยกขยะของครัวเรือนอย่างชัดเจน^๒ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ **ณัฐรดี คงตัน** ได้ศึกษา พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย และการมีส่วนร่วมกับการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับดี ส่วนพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนโดยรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยด้านการลดการเกิดขยะอยู่ในระดับปานกลาง และมีพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยด้านการนำกลับมาใช้ใหม่

^๑ฉวีวรรณ ชินอรุณชัย,“เอกสารประกอบการ ขยะมูลฝอยในกรุงเทพมหานคร”, (กรุงเทพมหานคร: สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๕๓).

^๒สมศักดิ์ จันทวัฒนา และคณะ,“การจัดการการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการทิ้งขยะในครัวเรือน: กรณีศึกษา หมู่บ้านอาคเนย์นิเวศน์ ในเขตบางซื่อ”, รายงานการศึกษาวิชาสัมมนาเชิงปฏิบัติการว่าด้วยการจัดการภาครัฐและเอกชน,(กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๕๑).

และการคัดแยกประเภทขยะอยู่ในระดับดี ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีต่อพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยโดยรวมได้แก่ระดับการศึกษา พบว่า ประชาชนที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีมีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยโดยรวมดีกว่าประชาชนที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๖ หรือเทียบเท่า เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยด้านการลดการเกิดขยะคือ ระดับการศึกษา และจำนวนสมาชิกในครัวเรือน ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อการจัดการขยะมูลฝอยด้านการคัดแยกประเภทของขยะคือ ระดับการศึกษาและรายได้ในครัวเรือนต่อเดือน และในการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย ส่วนด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ไม่มีปัจจัยส่วนบุคคลที่อิทธิพลต่อพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ส่วนปัจจัยกระตุ้นที่มีผลต่อพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยด้านการคัดแยกประเภทของขยะมูลฝอยคือ การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยส่วนปัจจัยกระตุ้นอื่นๆ ไม่มีผลต่อพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยโดยรวม^๓

๒. ด้านวิธียะ ผลการวิจัยพบว่า การจัดการขยะมูลฝอยตามหลักอิทธิบาท ๔ ของเทศบาลบ้านเวียง อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่ในด้านวิธียะภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเฉพาะประเด็นข้อที่ บุคลากรเจ้าหน้าที่เทศบาลมีความเพียร สู้งานในการควบคุมการทิ้งขยะมูลฝอยในชุมชน ใช้ในการจัดการขยะมูลฝอยตามหลักอิทธิบาท ๔ ของเทศบาลบ้านเวียง อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = ๓.๕๐, S.D. = ๐.๗๑) แสดงให้เห็นว่าบุคลากรเจ้าหน้าที่ของเทศบาลระดับผู้นำให้ความสำคัญกับนโยบายของเทศบาล และมีความคิดในการนำนโยบาย แผนปฏิบัติการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีและข้อบังคับต่างๆ มาใช้ในการบริหารองค์กร ทั้งนี้หลักอิทธิบาท ๔ เป็นเรื่องของการสู้งาน (ความเพียร เห็นเป็นความท้าทายใจสู้ ขยัน) คือ พากเพียรทำ ขยันหมั่นประกอบ หมั่นกระทำให้สำเร็จด้วยความพยายามเข้มแข็งอดทน เอาธุระ ไม่ทอดทิ้ง ไม่ทอดยถ่ ก้าวไปข้างหน้าจนกว่าจะสำเร็จ นอกจากนี้ผู้บริหารยังมีความคิดเห็นในการบริหารตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.๒๕๔๒ ได้กล่าวถึงหลักวิธียะว่า การสู้งานพากเพียรทำ ขยันหมั่นประกอบ หมั่นกระทำให้สำเร็จด้วยความพยายามเข้มแข็งอดทน เอาธุระ ไม่ทอดทิ้ง ไม่ทอดยถ่ ก้าวไปข้างหน้าจนกว่าจะสำเร็จโดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้ความสู้งานพากเพียรทำในหน้าที่การงานมิใช่จะทำงานเพื่อให้ผ่านเป็นวันๆไปสอดคล้องกับนักวิชาการได้กล่าวถึงการทำงานของเทศบาลให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติ โดยทำให้เทศบาลผู้อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนในชีวิตประจำวันมีความรับผิดชอบตามตำแหน่งและการสู้งานพากเพียรทำ จะทำสิ่งนั้น ต้องการทำให้เป็นผลสำเร็จอย่างดีแห่งกิจหรืองานที่ทำ ด้วยความสุจริต ยุติธรรม และความเสียสละอย่างสมเกียรติ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สมสนาม อาษารัฐ ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอย กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลธาตุทอง อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกันมีส่วนร่วมต่อการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกันและประชาชนที่รับรู้ข้อมูล ข่าวสารมาก จะมีส่วนร่วมต่อการจัดการขยะมูลฝอยมากกว่าประชาชนที่มีการรับข้อมูล

^๓ ญัฐรดี คงตัน, “ปัจจัยที่มีต่อพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน ในเขตมินบุรี กรุงเทพมหานคร”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๘).

ข่าวสารน้อย สำหรับสภาพปัญหาขยะในชุมชน ได้แก่ ชุมชนไม่ได้มีการคัดแยกขยะ ขาดความรู้ในการจัดการขยะอย่างถูกวิธี และขาดการรับทราบข้อมูล ข่าวสารในการให้บริการจัดการด้านขยะมูลฝอย ขององค์การบริหารส่วนตำบลธาตุทอง สำหรับโครงการนำร่องเพื่อแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยของชุมชน ที่จัดทำขึ้น มีผลทำให้ประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับระบบการจัดการขยะมูลฝอย และการคัดแยกขยะมูลฝอยมากขึ้น ตลอดจนประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม และมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารความรู้ในเรื่องการทิ้งขยะมูลฝอยเพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ **ชูชีพ ศิริ** ได้ศึกษา การจัดการขยะ ในเขตเทศบาลตำบลบ้านกาด อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ปริมาณขยะ ในเขตเทศบาลตำบลบ้านกาดส่วนใหญ่มีแหล่งกำเนิดจากสถานประกอบการพาณิชย์โดยเฉพาะขยะประเภทพลาสติก ประชาชนมีการคัดแยกขยะในครัวเรือนก่อนทิ้ง โดยแบ่งขยะออกเป็น ๒ ประเภท คือขยะเปียกและขยะแห้งการมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกประเภทขยะอยู่ในระดับน้อย ซึ่งทำให้สภาพการณ์ขยะโดยรวมยังไม่สามารถลดปริมาณขยะลงได้และการบริหารจัดการขยะ ของเทศบาลไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรเพื่อให้การจัดการขยะของเทศบาลตำบลบ้านกาดเกิด ประสิทธิภาพจึงต้องมีการรณรงค์ให้ความรู้แก่ประชาชนในการจัดการขยะร่วมกับเทศบาล เพื่อเป็นพื้นฐานของการแก้ไขปัญหาขยะและลดปริมาณขยะที่มีประสิทธิภาพต่อไป^๔

๓. ด้านจิตตะ ผลการวิจัยพบว่า การจัดการขยะมูลฝอยตามหลักอหิคาถา ๔ ของเทศบาลบ้านเวียง อำเภอร่องวาง จังหวัดแพร่ในด้านจิตตะภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเฉพาะประเด็นข้อที่ บุคลากรเจ้าหน้าที่เทศบาลมี บุคลากรเจ้าหน้าที่เทศบาลมีความใส่ใจงาน ต่อการควบคุมการทิ้งขยะมูลฝอยในชุมชนใช้ในการจัดการขยะมูลฝอยตามหลักอหิคาถา ๔ ของเทศบาลบ้านเวียง อำเภอร่องวาง จังหวัดแพร่ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = ๓.๕๐, S.D. = ๐.๗๔$) แสดงให้เห็นว่าบุคลากรเจ้าหน้าที่ของเทศบาลระดับผู้นำให้ความสำคัญกับนโยบายของเทศบาล และมีความคิดในการนำนโยบาย แผนปฏิบัติราชการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี และข้อบังคับต่างๆมาใช้ในการบริหารองค์กร ทั้งนี้หลักอหิคาถา ๔ เป็นเรื่องของ ใส่ใจงาน (ความคิด อุทิศตัวต่องาน ใจจดจ่อ จริงจัง) คือ เอาจิตฝึกฝืน ตั้งจิตรับรู้ในสิ่งที่ทำ และทำในสิ่งนั้น ด้วยความคิดไม่ปล่อยจิตใจให้ฟุ้งซ่านเลื่อนลอย ใช้ความคิดในเรื่องนั้นบ่อยๆเสมอๆ ทำกิจหรืองาน นั้นอย่างอุทิศตัวอุทิศใจ นอกจากนี้ผู้บริหารยังมีความคิดเห็นในการบริหารตามระเบียบสำนัก นายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.๒๕๔๒ ได้กล่าวถึงหลักจิตตะ ว่า เอาจิตฝึกฝืน ตั้งจิตรับรู้ในสิ่งที่ทำ และทำในสิ่งนั้นด้วยความคิดไม่ปล่อยจิตใจให้ฟุ้งซ่านเลื่อนลอย ใช้ความคิดในเรื่องนั้นบ่อยๆเสมอๆ ทำกิจหรืองานนั้นอย่างอุทิศตัวอุทิศใจโดยถือว่าเป็นการปกครอง ภายใต้ความเอาใจใส่ ต่อการทำหน้าที่การงานมิใช่ว่าไม่มีการเอาใจใส่งานเลยทำงานแบบลวกๆไป เท่านั้นสอดคล้อง กับนักวิชาการได้กล่าวถึงการทำงานของเทศบาลให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติ โดยทำ

^๔สมสนาม อาษารัฐ, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลธาตุทอง อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี”, **การค้นคว้าอิสระ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต** สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง บัณฑิตมหาวิทยาลัยบูรพา, (ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๐).

^๕ชูชีพ ศิริ, “การจัดการขยะในเทศบาลตำบลบ้านกาด อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่”. **ค้นคว้าแบบอิสระ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต** สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, (เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๙).

ให้เทศบาลผู้อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนในชีวิตประจำวันมีความรับผิดชอบตามตำแหน่ง และเอาใจใส่ที่จะทำสิ่งนั้น ต้องการทำให้เป็นผลสำเร็จอย่างดีแห่งกิจหรืองานที่ทำ ด้วยความสุจริต ยุติธรรม และความเสียสละอย่างสมเกียรติ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ **ฉัตรชัย นวลเพ็ญ** ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกขยะในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด จากการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกขยะในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดในภาพรวมพบว่า ไม่มีความแตกต่างกันในระดับ ๐.๐๕ ในปัจจัยเพศ อายุ และการศึกษา ของประชาชนที่ต่างกัน จะมีมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกขยะในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับ ๐.๐๕ ระดับ ด้านการปฏิบัติด้านผลประโยชน์อยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยได้แก่ เพศ ระยะเวลา ที่พักอาศัย การรู้จักธนาคารขยะชุมชนและความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับอาชีพ การศึกษา รายได้ และความรู้ในเรื่องการจัดการขยะมูลฝอย สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ **ปรีชา กลุละณิษฐ์** ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย กรณีศึกษาองค์กรบริหารส่วนตำบลแสนภูดา อำเภอบ้านโพธิ์จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการศึกษาพบว่า ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในภาพรวมพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ ๕๐.๓๐ รองลงมา มีความรู้ในระดับสูงคิดเป็นร้อยละ ๒๐.๑๐ และมีความรู้ในระดับต่ำคิดเป็นร้อยละ ๒๙.๖๐ สำหรับข้อมูล ระดับการมีส่วนร่วมในการกำจัดขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลแสนภูดา อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา มีส่วนร่วมอยู่ในระดับค่อนข้างน้อยและเมื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำจัดขยะมูลฝอยในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลแสนภูดา อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทราพบว่า ความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ ๐.๐๕ โดยมีค่าประสิทธิสหสัมพันธ์ (r) = ๐.๔๕๑ เป็นความสัมพันธ์เชิงบวก และขนาดความสัมพันธ์ อยู่ในระดับปานกลาง^๖

๔. ด้านวิม้งสา ผลการวิจัยพบว่า การจัดการขยะมูลฝอยตามหลักอธิบา ๔ ของเทศบาลบ้านเวียง อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่ในด้านวิม้งสาภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเฉพาะประเด็นข้อที่ บุคลากรเจ้าหน้าที่เทศบาลมีการไตร่ตรองในแก้ไขปัญหาการควบคุมการทิ้งขยะมูลฝอยในชุมชนใช้ในการจัดการขยะมูลฝอยเชิงพุทธตามหลักอธิบา ๔ ของเทศบาลบ้านเวียง อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = ๓.๔๒, S.D. = ๐.๗๒) แสดงให้เห็นว่าบุคลากรเจ้าหน้าที่ของเทศบาลระดับผู้นำให้ความสำคัญกับนโยบายของเทศบาล และมีความคิดในการนำนโยบาย แผนปฏิบัติราชการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีและข้อบังคับต่างๆมาใช้ในการบริหารองค์กร ทั้งนี้หลักอธิบา ๔ เป็นเรื่องของ ทำงานด้วยปัญญา (ไตร่ตรอง พิสูจน์ ทดสอบ ตรวจตรา ปรับปรุงแก้ไข) ใช้ปัญญาสอบสวน คือ หมั่นใช้ปัญญาพิจารณาใคร่ครวญ ตรวจตราหาเหตุผล และตรวจสอบข้อยิ่งหย่อนเกินเลยบกพร่องขัดข้องในสิ่งที่ทำนั้น โดยรู้จักทดลอง วางแผน

^๖ฉัตรชัย นวลเพ็ญ, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกขยะในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด”, *ภาคนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชารัฐศาสตร์*, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๙).

^๗ปรีชา กลุละณิษฐ์, “การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอย: กรณีศึกษาองค์กรบริหารส่วนตำบลแสนภูดา อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา”. *การค้นคว้าแบบอิสระ บัณฑิตศิลปศาสตรสาขาวิชาการจัดการมนุษย์และสิ่งแวดล้อม*, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๘).

วัดผล คิดค้นวิธีแก้ไขปรับปรุง เป็นต้น นอกจากนี้ผู้บริหารยังมีความคิดเห็นในการบริหารตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.๒๕๕๒ ได้กล่าวถึงหลักวิมิงสาวว่า ทำงานด้วยปัญญา คือ หมั่นใช้ปัญญาพิจารณาใคร่ครวญตรวจตราหาเหตุผล และตรวจสอบข้อยิ่งหย่อนเกินเลยบกพร่องขัดข้องในสิ่งที่ทำนั้น โดยรู้จักทดลอง วางแผน วัดผล คิดค้นวิธีแก้ไขปรับปรุงถือว่าเป็นการปกครองภายใต้ ทำงานด้วยปัญญาต่อการทำหน้าที่การทำงานมิใช่ ว่า ไม่มีการหมั่นใช้ปัญญาพิจารณาใคร่ครวญตรวจตราหาเหตุผลและตรวจสอบข้อยิ่งหย่อนเกินเลย บกพร่องขัดข้องในสิ่งที่ทำนั้นสอดคล้อง กับนักวิชาการได้กล่าวถึงการทำงานของเทศบาลให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติ โดยทำให้เทศบาลผู้อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนในชีวิตประจำวันมีไตร่ตรอง ตรวจตรา และปรับปรุงแก้ไข ที่จะต้องการทำให้เป็นผลสำเร็จอย่างดี แห่งกิจหรืองานที่ทำ ด้วยความ สุจริต ยุติธรรม และความเสียสละ อย่างสมเกียรติ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ **เกียรติพงษ์ ศรีสว่าง** ได้ศึกษาเรื่อง การนำกลับมาใช้ใหม่ของขยะมูลฝอยภายในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ผล การศึกษาพบว่า การจัดการขยะมูลฝอย ในปัจจุบันไม่มีการคัดแยกองค์ประกอบทั้งรวมกันในถังที่ตั้ง ตามจุดต่างๆมีรถเก็บขยะมูลฝอย การกำจัดในครั้งสุดท้ายคือการฝังกลบ องค์ประกอบของขยะมูล ฝอยที่มาก ๕ อันดับแรก คือ เศษอาหาร ร้อยละ ๕๖.๒๕ พลาสติก ร้อยละ ๑๖.๐๙ กระดาษ ร้อยละ ๑๐.๙๓ แก้ว ร้อยละ ๕.๒๖ และเศษไม้/ใบไม้ ร้อยละ ๓.๔๕ การวิเคราะห์ประสิทธิภาพโครงการแยก ขยะมูลฝอย พบว่า ในกลุ่มหอพักบุคลากรมีอัตราการนำกลับคือสูงกว่ากลุ่มอื่น ส่วนการวิเคราะห์ ทางการเงิน ของขยะมูลฝอยที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ประมาณรายได้จากการขายขยะมูลฝอยที่ นำกลับมาใช้ใหม่ได้ในช่วงการดำเนินโครงการ คือ ๘๕๘ บาท^๑ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ **ณัฐรดี คงตัน** ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย การ รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย และการมีส่วนร่วมกับการจัดการขยะมูลฝอย อยู่ในระดับ ดีส่วนพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนโดยรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาในแต่ละ ด้าน พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยด้านการลดการเกิดขยะ อยู่ในระดับปานกลาง และมีพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ และการคัดแยกประเภทขยะอยู่ในระดับดี ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีต่อพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอย โดยรวมได้แก่ระดับการศึกษา พบว่า ประชาชนที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีมีพฤติกรรม การจัดการขยะมูลฝอยโดยรวมดีกว่าประชาชนที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๖ หรือเทียบเท่า เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอย ด้านการลดการเกิดขยะคือ ระดับการศึกษา และจำนวนสมาชิกในครัวเรือน ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผล ต่อการจัดการขยะมูลฝอยด้านการคัดแยกประเภทของขยะคือ ระดับการศึกษาและรายได้ในครัวเรือน ต่อเดือน และในการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย ส่วนด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ ไม่มีปัจจัย ส่วนบุคคลที่อิทธิพลต่อพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอย ส่วนปัจจัยกระตุ้นที่มีผลต่อพฤติกรรม

^๑เกียรติพงษ์ ศรีสว่าง, “การศึกษาการนำกลับมาใช้ใหม่ของขยะมูลฝอยภายในมหาวิทยาลัย เทคโนโลยีสุรนารี”, วิทยานิพนธ์วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมสิ่งแวดล้อม (นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี, ๒๕๔๘).

การจัดการขยะมูลฝอยด้านการคัดแยกประเภทของขยะมูลฝอยคือ การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยส่วนปัจจัยกระตุ้นอื่นๆ ไม่มีผลต่อพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยโดยรวม^๙

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการขยะมูลฝอยตามหลักกฏีบาต ๔ ของเทศบาลบ้านเวียง อำเภอร่องกวาง จังหวัดแพร่ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะทางการวิจัย ดังนี้

๕.๓.๑. ข้อเสนอแนะด้านฉันทะ

ประชากรของเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องกวาง จังหวัดแพร่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในด้านฉันทะอยากให้เจ้าหน้าที่ที่มีความละเอียดในการเก็บขยะมากกว่านี้ และควรสรรคหาบุคลากรหรือเจ้าพนักงานที่ต้องหาบุคคลที่รักงานจริงๆและในของผู้บริหาร ผู้บริหารต้องมีการพูดคุยกับหน่วยงานให้ช่วยเหลือกันไม่ว่าจะเป็นหน้าที่ของตนหรือไม่และควรจัดทำให้เป็นนโยบายของเทศบาลต่อไป

๕.๓.๒. ข้อเสนอแนะด้านวิริยะ

ประชากรของเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องกวาง จังหวัดแพร่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในด้านวิริยะเจ้าหน้าที่ควรมีความพากเพียร สู้งานและเข้าถึงประชาชนเพื่ออธิบายให้เข้าใจต่อการจัดการขยะมูลฝอยมากกว่านี้ ร้องลงมาอยากให้เทศบาลมีการประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึงกว่านี้และควรประชาสัมพันธ์ล่วงหน้าสัก ๑ - ๒ วันและต้องการบุคลากรหรือเจ้าพนักงานที่สู้งานก็ต้องทำจริงๆและให้หัวหน้างานอธิบายให้พนักงานเห็นความสำคัญของงาน

๕.๓.๓. ข้อเสนอแนะด้านจิตตะ

ประชากรของเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องกวาง จังหวัดแพร่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในด้านจิตตะให้ทางเทศบาลมีการจัดอบรมให้ความรู้ในการจัดการขยะแก่ประชาชนให้ทั่วถึงร้องลงมาคือให้ทางเทศบาลปลูกฝังจิตสำนึกของประชาชนโดยการประชาสัมพันธ์และอบรมอย่างสม่ำเสมอโดยต้องมีการบุคลากรหรือพนักงานที่ใส่ใจจริงๆและควรจัดการประเมินผลให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น

๕.๓.๔. ข้อเสนอแนะด้านวิมังสา

ประชากรของเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องกวาง จังหวัดแพร่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในด้านวิมังสาอยากให้ทางเทศบาลนำถังขยะมาไว้เป็นจุดๆเช่นบริเวณใกล้ตลาด โรงเรียนและจุดสำคัญของชุมชนร้องลงมาอยากให้ทางเทศบาลจัดทำโครงการประกวดสิ่งประดิษฐ์ที่ทำมาจากขยะรีไซเคิลปีละ ๑ ครั้งหรือมากกว่านั้นเพื่อเพิ่มมูลค่าขยะและให้ชาวบ้านเห็นคุณค่าของขยะมากยิ่งขึ้นจำนวน โดยให้เทศบาลควรให้ความสำคัญกับเยาวชนโดยการปลูกฝังจิตนึกในการทิ้งขยะให้เป็นที่เป็นทางส่วนบุคลากรควรคัดสรรบุคคลที่ทำงานที่ต้องทำงานด้วยปัญญาและควรมีนโยบายในการซื้อขยะรีไซเคิลที่ชัดเจนเป็นรูปธรรมและทำอย่างต่อเนื่องอย่างจริงจังจึงจะเกิดผลดี

^๙ ฐิติ คงดั้น, “ปัจจัยที่มีต่อพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน ในเขตมินบุรี กรุงเทพมหานคร”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๘).

๕.๓.๕. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

๑) ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบหรือวิธีการในการจัดการขยะมูลฝอย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการขยะมูลฝอยในระดับท้องถิ่น เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยไปพัฒนาหรือปรับปรุงแก้ไขปัญหาด้านการจัดการขยะมูลฝอยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

๒) ควรศึกษาถึงประสิทธิผล การดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนตามหลักอิทธิบาท ๔ หลังจากศึกษาและประยุกต์ใช้ในงานวิจัยนี้แล้ว